

به نام خدا

سؤالات آزمون نهایی درس: فارسی		ساعت شروع:		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۱۰		مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	
نام و نام خانوادگی:		رشته: کلیه رشته‌ها		پایه یازدهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحات: ۵ صفحه	
دبیرستان حلی							
ردیف		سوالات (پاسخ برگ دارد)					
		نمره					
قلمرو زبانی (۷ نمره)							
۱	معادل معنایی واژه‌ی «عنایت» در متن «حضرت جلّت در هر ذره از آن گل، دلی تعبیه می‌کرد و آن را به نظر عنایت پرورش می‌داد.» در همه‌ی گزینه‌ها یافت می‌شود به جز: الف) اگر لطفش قرین حال گردد همه ادبارها اقبال گردد ب) در نابسته احسان گشاده است به هر کس آنچه می‌بایست داده‌است ج) خواهش محتشم توجه توست که دواى جمیع آلام است د) چنین گفت کاین را ستایش کنید جهان آفرین را نیایش کنید						
۲	در هر ردیف معنی واژه‌ای را که نادرست نوشته شده است، درست آن را بنویسید. الف) (صبحا: صبح زود) - (گیوه: نوعی کفش) - (طوع: میل) ب) (اعزاز: بزرگداشت) - (رضوان: نام فرشت ه ای که نگهبان بهشت است.) - (تهنیت: تسلیت گفتن) پ) (مذلت: خواری) - (دغل: ناراست) - (قوت: توانایی)						
۳	با توجه به متن زیر، شکل درست واژه‌ای را که املاى آن نادرست است بنویسید. مردان بار را به نیروی همّت و بازوی همّیت کشند نه قوّت تن.						
۴	کدام یک از متن‌های زیر، فاقد غلط املایی است؟ الف) از بحران های عصبی، که امروز رایج است و تحفه برخورد فرهنگ شرق با غرب است، در آن زمان خبری نبود. ب) خانه کهن سالی بود و بر سر هم نکبت بار، آری از هرگونه امکان آسایش.						
۵	شکل صحیح املاى واژه‌ی مورد نظر را با توجه به معنی و حروف داده شده، بنویسید. به شک اندازنده درباره وجود چیزی: ش ا ب ه						
۶	در کدام گزینه، املاى واژه‌ای نادرست است؟ شکل درست آن را بنویسید. الف) سپیده فردای گنجه با نهیب و صفر گلوله های توپ روس، باز شد. ب) آیا این چه سرّ است که خاک زلیل را از حضرت عزّت به چندین اعزاز می‌خوانند.						
۷	در هر یک از جمله‌های زیر، املاى درست را از داخل کمانک‌ها برگزینید. الف) در آن روزهای (غربت - قربت)، نیازمند دلگرمی و امید بودیم						

	ب) برای اینکه این عهد از خاطر ما نرود، باید به شکل (بدیهی – بدیعی)، میثاق امروزی را مؤکد سازیم. پ) نفوذ به (حسار – حصار)، با پایداری تفنگ داران میسر نشد.	
۸	در کدام گزینه «حذف به قرینه ی معنایی» صورت پذیرفته است؟ الف) همچو چنگم سر ارادت و تسلیم در پیش تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم ب) گوشم به راه تا که خبر می دهد ز دوست صاحب خبر بیامد و من بی خبر شدم پ) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست ت) بلند آن سر که او خواهد بلندش نژند آن دل که او خواهد نژندش	۰/۲۵
۹	زمان و نوع فعل «نخستین جمله» در همهی عبارات زیر به جز گزینه ی یکسان است. الف) سحر دیدم درخت ارغوانی کشیده سر به بام خسته جانی ب) چو بگذشت از پس آن جنگ دشوار از آن دریای بی پایاب آسان پ) ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک خدا داند چه افسرها که رفته ت) از شب‌نم عشق خاک آدم گل شد صد فتنه و شور در جهان حاصل شد	۰/۲۵
۱۰	ضمیر پیوسته، در کدام گزینه در جای اصلی خود قرار گرفته است؟ الف) دریاب که مبتلای عشقم آزاد کن از بلای عشقم ب) کدام دانه فرو رفت که نرُست چرا به دانه انسانیت این گمان باشد ج) پرورده عشق شد سرشتم جز عشق مباد سرنوشتم	۰/۲۵
۱۱	در متن : پادشاه سلجوقی روم، علاءالدین کیقباد از مقامات او آگاهی یافت. چون یاران مولانا به آزار شمس برخاستند، شمس ناگزیر دل از قونیه برکند. الف) یک پیوند وابسته ساز مشخص کنید. ب) یک نقش تبعی مشخص کنید.	۰/۲۵ ۰/۲۵
۱۲	با توجه به متن زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید. الف) در گروه اسمی «تن سنگین اسبی تیر خورده» واژه ی «اسب» هسته است. درست نادرست ب) ترکیب «روی روز» وصفی و ترکیب «دامن شب» اضافی است. درست نادرست	۰/۵
۱۳	در هر یک از ابیات زیر از چه شیوه‌ای به معنای «مهر» پی می‌بریم؟ الف) خداوند کیهان و گردان سپهر فروزنده ماه و ناهید و مهر ب) مهر از همه خلق برگرفتم جز یاد تو در تصوّر نیست	۰/۵
۱۴	اجزای مصراع دوم بیت زیر را مطابق زبان معیار مرتب کنید. گفتند به اتفاق یک سر کز کعبه گشاده گردد این در	۰/۲۵

۱۵	در متن: اهل قونیه از خرد و بزرگ در تشییع پیکر مولانا و خاک سپاری وی حاضر شدند و همدردی کردند و بسیار گریستند. الف) نقش دستوری واژه‌ی «بسیار» را بنویسید. ب) «و» پایانی متن، حرف عطف است یا ربط؟	۰/۲۵ ۰/۲۵
۱۶	در بیت زیر، قسمت مشخص شده را مجهول کنید. در خواب دوش پیری در کوی عشق دیدم با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن	۰/۵
۱۷	در متن: پس، رُقعتی نبشت به امیر و هر چه کرده بود، باز نمود و مرا داد، بُردم و راه یافتم و برسانیدم و امیر بخواند و گفت: «نیک آمد» الف) در جمله «مرا داد» حرف «را» در معنی حرف کاربرد دارد. ب) در متن بالا، نقش دستوری «مفعول» چند بار به «قرینه لفظی» حذف شده است؟	۰/۲۵ ۰/۲۵
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۸	الف) بیت «.....» در پی او کرد به تقلید جای» را به شکلی درست کامل کنید. ب) برای هر جای خالی، کلمه درست را از میان کلمات «دور، چراغ، گرد، شمع» برگزینید. دی شیخ با همی گشت شهر کز دیو و دد ملولم و انسام آرزوست	۰/۵ ۰/۵
۱۹	در عبارات زیر، جاهای خالی را به درستی پر کنید. الف) کتاب «فرهاد و شیرین» اثر است. ب) کتاب نوشته «دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن» است.	۰/۵
۲۰	نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید. «بهارستان: جامی / تذکره‌اولیا: عطار / تحفه الاحرار: نظامی / اسرار التوحید: مولوی»	۰/۵
۲۱	شاعر در بیت زیر در کدام ترکیب، مشبّه را به همراه یکی از ویژگی‌های مشبّه‌به آورده است؟ از جای چو مار حلقه برجست در حلقه زلف کعبه زد دست	۰/۲۵
۲۲	آرایه‌ی ادبی مناسب هر بیت را برگزینید. الف) فکر حمله روس بختک‌وار روی دربار چنبره زده بود. (تضاد / مجاز) ب) صورت بی صورت بی حدّ غیب ز آینه دل تافت بر موسی ز جیب (تشخیص / متناقض نما) پ) به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا (مراعات نظیر / حسن تعلیل)	۰/۷۵
۲۳	در متن: «گوهر محبت را بر مُلک و ملکوت عرضه داشته، هیچ کس استحقاق خزانگی و خزانه داری آن گوهر نیافته، خزانگی آن را دل آدم لایق بود.»، واژه‌ی «گوهر» در ترکیب «گوهر محبت»، است و در جمله‌ی دوم، کاربرد آرایه‌ی مشهود است.	۰/۵

۲۴	جاهای خالی عبارات زیر را به درستی پُر کنید. الف) کاربرد عبارت مشخص شده در متن زیر، سبب خلق آرایه ادبی شده است. بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / <u>رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن</u> ب) «نجوای نمناک» در مصراع «نجوای نمناک علف ها را می شنوم.» دارای آرایه ی است. پ) در بیت زیر، واژه ی «نفس» آرایه دارد و واژه های قافیه، آرایه ی دارند. هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست؟	۱
۲۵	در عبارت «اگر معشوق خواهد که از او بگریزد، او به هزار دست در دامنش آویزد.» کلمات «.....» و «.....» با یکدیگر، آرایه ی سجع را بوجود آورده اند.	۰/۵
قلمرو فکری (۸ نمره)		
۲۶	با توجه به ابیات: نهان می گشت روی روشن روز به زیر دامن شب در سیاهی در آن تاریک شب می گشت پنهان فروغ خرگه خوارزمشاهی شاعر در بیت دوم، خبر از پایان می دهد.	۰/۵
۲۷	در بیت «یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش / بگذار که دل حل بکند مسئله ها را» شاعر چه نوع نگرشی را توصیه می کند؟	۰/۵
۲۸	«ترک تعلّقات» از مفهوم کدام گزینه بر می آید؟ ۱- گر من نظری به سنگ بر، بگمارم از سنگ دلی سوخته بیرون آرم ۲- چون شیر به خود سپه شکن باش فرزند خصال خویشتن باش ۳- اگر او به وعده گوید که دمی دگر بیایم همه وعده مکر باشد، بفریید او شما را ۴- به آنچه می گذرد دل منه که دجله بسی پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد	۰/۲۵
۲۹	مخاطب عبارت زیر چه کسانی اند؟ «معذورید که شما را سر و کار با عشق نبوده است. روزکی چند صبر کنید تا من بر این یک مشت خاک، دست کاری قدرت بنمایم، تا شما در این آینه، نقش های بوقلمون بینید.»	۰/۲۵
۳۰	مفهوم «جستن رزق» از کدام بیت دریافت می شود؟ الف) برو شیر درنده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل ب) بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش	۰/۲۵
۳۱	با توجّه به ابیات: از شبنم عشق خاک آدم گل شد صد فتنه و شور در جهان حاصل شد سر نشتر عشق بر رگ روح زدند یک قطره فرو چکید و نامش دل شد الف - خاک آدم با..... سرشته شد. ب - دل حاصل پیوند..... با است.	۰/۷۵

۳۲	با توجّه به جمله‌ی پایانی بیت زیر، شاعر علت نصیحت ناپذیری خودش را در چه چیزی می‌داند؟ با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست	۰/۲۵
۳۳	بیت «ای عشق پیش هر کسی نام و لقب داری بسی / من دوش نام دیگرت کردم که درد بی‌دوا» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق روز اوّل، رنگ این ویرانه، ویران ریختند	۰/۵
۳۴	بیت «حساب خود اینجا کن، آسوده‌دل شو/می‌فکن به روز جزا کار خود را» را با مضمون متن زیر مقایسه کنید. قیامت سخت نزدیک است و نگویم که مرا سخت دربايست نیست اما چون به آنچه دارم و اندک است، قانعم، وزر و وبال این، چه به کار آید؟	۰/۵
۳۵	کدام گزینه با بیت «ما به فلک بوده‌ایم یار ملک بوده‌ایم/باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست» پیام مشترک دارد؟ الف) ناز تو و نیاز تو شد، همه دلپذیر من تا ز تو دلپذیر شد، هستی ناگزیر من ب) نیست جانم محرم اسرار عشق هر که را در جان، غم جانانه نیست ج) تو ز قرآن، ای پسر، ظاهر مبین دیو، آدم را نبیند غیر طین د) چنین قفس نه سزای چو من خوش الحانی است روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم	۰/۲۵
۳۶	معنی ابیات و عبارات زیر را به ثر ساده و روان بنویسید.	
	الف) من طاقت قرب ندارم.	۰/۵
	ب) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست	۰/۵
	پ) مزگانش به خون دیده تر شد	۰/۵
	ت) مولانا شهر بلخ را بدرود گفت	۰/۵
	ث) هر روز خنیده نام‌تر گشت	۰/۵
	ج) حال خلیفه دیگر است که او خداوند ولایت است.	۰/۵
	چ) نمی‌دانست در کجا ریشه بدواند.	۰/۵
	ح) شوق جنگ و دفاع در دل ها تنوره می‌کشید.	۰/۵
	«با آرزوی موفقیت»	۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح آزمون درس: فارسی ۲	رشته: کلیه رشته‌ها	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع:
پایه یازدهم دوره متوسطه	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/	تعداد صفحات: ۲ صفحه	
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			
ردیف	پاسخ‌ها	نمره	
همکاران گرامی، خدا قوت، لطفاً به پاسخ‌های درست و مشابه نمره اختصاص دهید.			
قلمرو زبانی (۷ نمره)			
۱	(د) ص ۵۸ ص ۱۶۰ واژه نامه	۰/۲۵	
۲	الف) زیبایی، جمال ۰/۲۵ ص ۷۹ و ۱۶۱ ب) شادباش گفتن، تبریک گفتن، تبریک ۰/۲۵ ص ۸۱ پ) رزق روزانه، خوراک، غذا ۰/۲۵ ص ۱۲	۰/۷۵	
۳	حمیت. ۰/۲۵ ص ۱۶	۰/۲۵	
۴	الف) یا «از بحران‌های عصبی، که امروز رایج است و تحفهٔ برخورد فرهنگ شرق با غرب است، در آن زمان خبری نبود.» ۰/۲۵ ص ۷۵	۰/۲۵	
۵	شائبه ۰/۲۵ ص ۷۵	۰/۲۵	
۶	ب) یا «آیا این چه سِرّ است که خاکِ زلیل را از حضرتِ عزّت به چندین اعزاز می خوانند...» ۰/۲۵ ذلیل ۰/۲۵ ص ۵۷	۰/۵	
۷	الف) غربت. ۰/۲۵ ص ۴۹ ب) بدیهی. ۰/۲۵ ص ۸۳ حصار. ۰/۲۵ ص ۴۱	۰/۷۵	
۸	پ) یا «نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست» ۰/۲۵ ص ۱۲	۰/۲۵	
۹	پ) یا «ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک خدا داند چه افسرها که رفته» ۰/۲۵ ص ۳۰	۰/۲۵	
۱۰	ج) یا «پرورده عشق شد سرشتم جز عشق مباد سرنوشت» ۰/۲۵ ص ۵۳	۰/۲۵	
۱۱	الف) چون ۰/۲۵ ب) علالدین کیقباد ۰/۲۵ ص ۶۷	۰/۵	
۱۲	الف) نادرست. ۰/۲۵ ب) نادرست. ۰/۲۵ ص ۲۸	۰/۵	
۱۳	الف) تناسب ۰/۲۵ ب) زنجیره سخن. ۰/۲۵ ص ۱۴	۰/۵	
۱۴	که این در از کعبه گشاده گردد ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵	
۱۵	الف) قید ۰/۲۵ ب) ربط ۰/۲۵	۰/۵	
۱۶	پیری در کوی عشق دیده شد. ۰/۵ ص ۷۱	۰/۵	

۱۷	الف) «به» یا «اضافه» ۰/۲۵ (ب) ۴ بار ۰/۲۵ ص ۱۸	۰/۵
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۸	الف) باز کشید از روش خویش پای ۰/۵ ص ۲۴ (ب) چراغ ۰/۲۵ – گرد ۰/۲۵ ص ۶۳	۱
۱۹	الف) وحشی بافقی. ۰/۲۵ ص ۱۰ (ب) روزها. ۰/۲۵ ص ۷۸	۰/۵
۲۰	تحفه الاحرار: جامی ۰/۲۵ ص ۷۴ اسرار التوحید: محمدبن منور ۰/۲۵ ص ۴۳	۰/۵
۲۱	زلف کعبه ۰/۲۵ ص ۵۳	۰/۲۵
۲۲	الف) مجاز. ۰/۲۵ ص ۳۹ (ب) متناقض نما. ۰/۲۵ ص ۱۴ (پ) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۷۸	۰/۷۵
۲۳	مشبه به ۰/۲۵ – استعاره ۰/۲۵ ص ۵۹	۰/۵
۲۴	الف) تضمین ۰/۲۵ ص ۷۳ (ب) حس آمیزی ۰/۲۵ (پ) مجاز ۰/۲۵ – جناس. ۰/۲۵ ص ۷۰	۱
۲۵	بگریزد – آویزد ۰/۵ ص ۵۸	۰/۵
قلمرو فکری		
۲۶	حکومت خوارزمشاهی. ۰/۲۵ ص ۲۸	۰/۵
۲۷	برتری عشق به عقل. ۰/۲۵ ص ۵۵	۰/۵
۲۸	۴) یا «به آنچه می گذرد دل منه که دجله بسی / پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد». ۰/۲۵ ص ۳۳	۰/۲۵
۲۹	فرشتگان ۰/۲۵ ص ۵۸	۰/۲۵
۳۰	الف ۰/۲۵ ص ۱۲	۰/۲۵
۳۱	الف) عشق ۰/۲۵ (ب) عشق با روح ۰/۲۵ ص ۵۸	۰/۷۵
۳۲	دل در گرو کسی یا چیزی داشتن. ۰/۲۵ ص ۱۵	۰/۲۵
۳۳	درمان ناپذیر بودن عشق. ۰/۲۵ ص ۵۵	۰/۵
۳۴	هر دو به محاسبه نفس و مراقبت از اعمال تاکید دارند. ۰/۲۵ ص ۲۰	۰/۵
۳۵	د) یا «چنین قفس نه سزای چو من خوش الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم» ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۲۵
۳۶	الف) من تاب نزدیکی به خدا را ندارم.. ۰/۵ ص ۵۷	۰/۵
	ب) آن شخصی بخشش می کند که عاقل است.. ۰/۵ ص ۱۳	۰/۵
	پ) چشمانش پر از اشک شد.. ۰/۵ ص ۳۰	۰/۵
	ت) مولانا شهر بلخ را ترک کرد. ۰/۵ ص ۶۷	۰/۵
	ث) هر روز نامدارتر می شد. ۰/۵ ص ۵۲	۰/۵
	ج) وضعیت خلیفه با من متفاوت است او صاحب حکومت است. ۰/۵ ص ۲۰	۰/۵
	چ) نمی دانست در کجا اقامت گزیند. ۰/۵ ص ۷۵	۰/۵

۰/۵	ح) اشتیاق دفاع از وطن در دل ها به اوج خود رسیده بود. ۰/۵ ص ۳۹	
۲۰	«شاد و تندرست باشید»	